

JELLENKOR.

POLITIKAI TEKINTETBEN

'A'

KÉT HAZA 'S KÜLFÖLD

HÍRLEVELEIBŐL

SZERKESZTI 'S

ÉRTESITŐ TOLDALÉKKAL

KIADJA

HELMECZY MIHÁLY.

Hazádnak és az Emberiségnek élj!
Tiszteld a' Szépet, Jót, Igazat, Valót,
'S nekik hiv elvű tollad, ajkad
'S tetteidet ne himezze álszín.

1885

Tizedik évi folyamata.

Pesten,

Petrózi Trattner J. M. és Károlyi István Könyvnyomató - Intézetében,
uri utca 453. szám alatt.

1841.

FOGLALAT: Magyarország (budapesti napló: nézetek 's vélemények a' jelen politikai helyzetről, nemzeti játékszn, 'sa't. heves- és temesmegyei közgyűlési határozatok; pesti énekiskolai vizsgálat; kettős ritka szaporaság; különféle; 'sa't.) Ausztria. Franciaország (utóhangok Napoleon császár temetéséről; 'sa't.) Németország. —

Magyarország és Erdély.

Budapesti napló. A' most letűnt 1840ik év minden tekintetben igen fontos volt az egész művelt világra nézve 's közel alig emlékezhetni vissza évre, a' mellyben, egyetemileg véve több nagyjelentésű esemény lett volna összehalmozva, 's mégis minden jóstehetség nélkül meglehetősen biztossággal mondhatni, hogy felviradt új évünk az előbbi jelentőségre nézve jóval túlhaladandja. Am' vessünk rövid összehasonlító tekintet a' multakra és sejtethő jövőre. Spanyolország 1840ben hat évi véres polgárharcztól szabadult meg, 's szabadságát szerencsésen visszaküzde ugyan; de meddön áll most ernyő-ronh gálta fa gyanánt, melly csak jövő esztendőül várhat gyümölcsöt; a' spanyol nemzet százados sebeit kötözgeti most be, az itt ott uralkodó visszaéléseket gondosan irtogatja 's a' különböző szabadítékoknál fogva egymástól elváló nemzetiségeket józan törvényhozás által összeforrasztani törekszik. A' baszk tartományok nem bírják azon nagyszerű eszmét fölfogni, miszerint a' kisebb részt képezvén a' többi spanyol tartományokhoz képest, örömmel kellene sietniök elévült némelly kizáró jogaikról lemondani, hogy az összes hazatesttel az egyenlőség hatalmas köteleke által szorosban rokonulhassanak, 's ez által ismét azon helyet foglalhassák el az európai nemzet-családban, mit végkép csak oly nemzet vesztethet el, melly önbücsülésirül megfélekedett. A' baszk tartományok e' makacs ellenszegülése már is lázas remegésbe hozá a' kedélyeket Spanyolországban, 's ha a' jövő cortes idején nem hozand czélszerű csöndesítő rendszabályokat, ugy az 1841ik év könnyen oly eseményeket szülhetend, mellyek még egyszer polgárharc vérszövétnékit fogják a' boldogtalan spanyol földön lobogtatni, az ohajtott údv tőkéletes kiküzdésire. Azonban, ha czélját békés uton éri is el a' nemzet, minden esetre nagy fontosságú leend a' sikert megelőző vitakozások 's rendszabályok sora, mert tanulságul szolgálának ezek arra, hogy minden tekintetben sülyező nemzet is képes magát békés uton azon polczra visszaemelni, honnan százados önkény 's vakság következtiben lealázó sajnos mélységbe hanyatlott. — St. Jean d' Acre bevétele 's M. Ali meghódolása, a' keleti kérdést koránsem fejté meg ugy, hogy abból még sokkal komolyabb eredmények ne származhatnának. Már is hire terjeng, miszerint a' szultán nem hajló Ali meghódoltat elfogadni, hanem szigoruan kívánja a' jul. 15iki szerződés sulyát rajta végrehajtatni. E' szándékában az orosz kormány hihetőleg erősíteni fogja a' portát, mert épen a' moszka hatalom az, melly európai háboru esetén legkevésb kockáztatás mellett legtöbb nyereségi reményekkel biztathatja magát. A' sz. pétervári udvar illy lépésért annál inkább mondhatni valószínűnek, mert Anglia terjeszkedését Kínában 's hatalma szilárdabbulását Keletindianában igen féltékeny szemekkel nézi, főleg miután a' cserkeszek 's Khiva elleni hadjárásidőig leginkább angol befolyás következtében meghiusulni kelle látnia. Ha tehát Ali Egyiptust nem kapja meg, vagy ismét armánya rövid idő mulva más igényeket hozand szőnyegre, ugy Franciaország könnyen követheti a' Revue des deux Mondes tanácsát, 's kardját Európa mérlegébe vetendi; azon kardot, mellyet eddig is csak legnagyobb személyes veszélyek közt birt Lajos Fülöp hüvelyben megtartani, azon kardot, melly a' száz csatában győztes Napoleon visszatértekor majd minden francia fülében kihívólag esöndült meg, azon kardot, mellynek, a' francziák kedélye mostani ingerültsége mellett, egyáltalán dolgot kell adni, hacsak nem akarja a' kormány, hogy saját testén ejtsen félelmes sebeket az ország, mit most a' Németországban, Becker Rajnadala szerte hangzása óta, olly nagy mértékben ébredező 's nyilatkozó ellenszegülési indulat legsebhetőbb oldaláról, t. i. dicsvágyáról, támadott meg, a' mi egyetlen bálványá minden francia kebelnek. A' francziák e' visszahatás által mintegy kihivatva tekintik magokat, 's vannak sokan a' saját hatalmas emberei közt, kik ez érzeményt heves kifakadásokkal olly magosra esigázzák, hogy valóban mesterség leszen korlátok közt tartani a' földuzzadt folyamat, főleg most, miután a' keleti elmellőztetést is fájlják, 's e' mellett harezrakész hadserget látnak talpon, melly vágytól ég a' dicsőség elmúlt éveit visszavarázsolni. A' keleti kérdés és Rajnaszomj tehát olly két veszélyes szirt, mellyet Lajos Fülöp ügyes kormányzása is alig fog elkerülhetni az országslási hajóval. E' király bölcsesége állítja mind ezt, 's azért darab idő óta már nemcsak titkon, hanem nyíltan is orosz szövetséggel törekszik megbarátkoztatni a' francziákat; ezek pedig annyira gyűlölik az utóbbi események óta az angolokat, hogy könnyen hajlíthatók megbarátkozni az orosz szövetséggel, mihelyt az által Albion fiain boszút-állhatás reményivel kecsegtethetik magokat. A' moszka kormány előtt e' szövetséget leginkább azon körülmény teszi ajánlatossá, mivel Franciaországgal egyesülten kölcsönösen véli majd elérhetni terjeszkedési vágyait, mire nézve mostani szövetségeseitől megegyezést soha nem várhatna. Egyetlen szikra, illő helyre röpitve, harci lángokat ébreszthet, még pedig koránsem Ali szakálatért, hanem leginkább Franciaország és Russzia terjeszkedési vágyainak kielégítéseért, melly két hatalom régen megunta már a' tespedést, 's véres ember gyanánt érvágást ohajt, hogy önerejében ne kelljen megfúlnia, vagy tehetlenségre hízni. Ezek rövid kivonatba szorított nézetink a' külföldről a' mult 's jelen évben. Mi hazánkat illeti, erre nézve csak azt legyen szabad megjegyeznünk, miszerint mult évi országgyűlésünk több korszerű határozati, minők például: a' váltótörvény, zsidók fölszabadittatása; 'sa't. a' most letűnt évet törvényhozási tekintetben legkitünőbb helyre állítják évkönyveinkben; most folyó évünk azonban nem kevésbé lehetend nevezte-

tessé, részint ez új törvények foganatosítása, nemzetiségünk 's hazai nyelvünk terjedése által, részint pedig külföldi viszonyzatra vonatkozólag, mi mi, a' kelet szomszédi, minden esetre érdekelve leszünk, ha ott nagy jelentőségű mozgalmak fognának a' támadható francia-moszka szövets következtiben kifejlenni. Magyarország legtermészetesb védfal Oroszországgal ellen, 's a' magyarság elterjedése hazánkban minden moszka befolyásnak léphetlen gátot fogna emelni. Nemzetiségünk 's nyelvünk tehát a' külföld mo tani irányá ellenében mulhatlanul nyerni fog, 's ezt reménylve méltán ü vözölhetjük a' tegnap beköszönt új évet legőszintébb 's legbuzgóbb szere csekívátinkkal! — Azon kir. táblai jegyzők, kik 1837ben esküdtenek fel, az ügyvédi vizsgálatot mindekkorig le nem tették, kivéven a' királyi Ku tagjainak fogalmazóit, felsőbb rendeletnél fogvást a' táblai jegyzők sorál kitérőtletvén, hivataljuk megszüntnek jelentetik. — Dunánk jege olly erős, ho néhány nap óta szának és terhes kocsk is bátran haladhatnak rajta. — Ób dán e' napokban egy molnárlegény az öt bittal fenytő molnarmestert u fejbe sújtá, hogy kevés remény van életéhez; a' tettes fogva van. — A' szigo tél miatt számos lopás történik Budapesten, 's majd naponkint hallhatni h rablásokrul, mi folyvást résen tartja a' városi hatóságokat. — Nemzeti színp dunkon dec. 26án bérszünettel, Hűség próbája" Kiszaludytól adaték, mit Ph lippe bűvészmutatványa követe; 27ikén „Peleskei nótárius" 2Sikán bérfolyar ban „Hagyjatok olvasnom", és ujra Phillippe mutatványa, 29ikén „Két f ledékeny", ez este Phillippe utóljára mulattatá a' közönséget, 's teljes el gültét viszi magával, 30ikán „Cillei Fridrik", Szigligetitől; 31ikén: „notredamei toronyör." E' napon a' volt igazgatás befolyása megszűnt, 's j nuár 1sején az országos küldöttség által kinevezett választmány kezdém színházunk kormányá kezeléit Ráday Gedeon gr. vezérlete alatt. N. I.

Te me s me gy e n e k dec. 9ik 's köv. napjaiban volt évnegyedi közgyűlé A' tanácskozások két első napját majd kirekesztőleg foglalá el a' katonaujczok l állítása iránti intézkedések vitatása, pontonként vétetvén föl a' törvényben idézett o szágyűlési utasítás. De nem a' nézet miatt nyúlt illy hosszúra annak tárgyalás mintha el vagy nem fogadtatásáról volna kérdés, mert ez országgyűlésileg alkotó 's törvényben idézett utasítás kötelező ereje színtolylan mint a' törvényé, hanem n vel némellyik rendeletének értelme fölött különböző vélemények támadtak. Igy töl közt, első szakaszában, a' katonaujczokat ajánló törvény 's az abban megállap tott sorsuzás az előtti katonaaállításomódnál szelídebb 's költségkímélőbb létének nép előtti kihirdetése köztisztviselők „és lelkészek" által rendeltetvén eszközölteti némellyek ezt úgy magyarázták, hogy a' lelkészek is részükrol tegyék meg a' hird tét, 's e' végre a' megyéspüspököket vélték megkeresendőknék; midőn mások a tartván, miképen a' törvények kihirdetése úgy, mint végrehajtása a' köz hatóság jogaihoz tartozik, 's azonfelül könnyen megeshetőnek hívének, hogy a' törvénynek lető népnyelven két külön körű hatóság általi magyaráztatása bal- vagy két értelm séget szul, az utasítást errenézve a' képen gondolták értendőnek, miszerint a' kö tisztviselők általi kihirdetéseknél a' népre árasztandó erkölcsi hatás tekintetéből lelkészek „jelen legyenek," — e' czélra elegendőnek vélvén csak a' helységkebeli pl bánosokat felszólítani illető tisztviselők által. 'S ez lön végzessé. Az ujczok te vizsgálásának kün a' járásbeli kerületekben, vagy ben a' középponti biztossági történetére nézve is ketté szakadtak a' vélekedések. A' többség arra ügyelve, ho a' megye 14. kerületében egy időben vétetvén a' sorsuzatás elő, a' megyének pi dig négyenél több rendes sebésze nem levén, a' külső megvizsgálást lehetetlennek li ta rendkívüli sebészek felfogadása, 's így az országgyűlési utasításban épen kim tetni kívánt költségek tetemes szaporítása nélkül eszközölhetni, de azonkívül tan csosbnak hitte a' megvizsgálás középponti biztosság előtti végbevitelét azért is, m így a' megyei sebész könnyebben igazolhatja a' jelen leendő katonai sebészek netal ellenvéleményi ellenében a' magáét az országgyűlési utasításban errenézve bíról h tártott megyei főorvos előtt. Határozottatott ezeken kívül, hogy a' katonai megviz gálás is a' megyeházban, a' járásbeli küldöttségek jelenlétében történjék, mind helységekből csak annyj ujoncz küldessék be, a' hány vettetté ki reá, 's kívülől es akkor állíttassanak a' legközelebb sorsokat húzottak közül pótlékképen be, midőn elsőik között szolgálatra alkalmatlanok találattandnak. Költségkímélés 's önkénygá lás volt a' végzés minden pontinak rugója. E' tárgy befejezésével szőnyegre hozatí miképen Horvátországban a' szenvedélyes kitérésiken felül, mikkel utolsó idők al nemcsak magányos, de fájdalom! köz körű helyeken is lön az anyaházának most m a' magyar korona minden részeire nézve törvényesen nemzeti nyelve 's nemzetisé sértve, alakult társaságok 's hírlapok által nyilvános felszólítások indítottak egy temi „Szláv" nemzetiség ábrándos eszméjének ébresztésére szét, a' magyar nemz tiség gyöngítésének világos szándékával, — sőt merényes hitegetések is szórattak miként e' szellem, nemcsak Horvátország határit, hanem az anyaországnak is tö részeit, Jelenen a' valaha úgy nevezett Bánságot, Bácskát 's egyéb megyéket lelkes A' megyei Rendek ez események megpendítésével szívifájdalomra gerjedvén a' k Haza egyik részének illy szeretetlen érzelmin a' Haza legkínesebb java 's fő érde iránt, — érzelmeiken, mik fonakul felfogott tartományi előszeretet alakjában e idegen, a' világosságot vaksággal, a' népek jóllétét zsibbasztó önkényvel, 's fe delmet és hazát hódítás — rémmel fenyegető éjszakvésszel lehelnek rokonszenveke — magokat különösen a' horvátországi szláv vagy úgy nevezett illyr propagan szerénytelen igénylete által, mellyel egyazon czél uton epedő rokonlelkűséget Bá ságnak 's így e' megyének is lakosainál találni, bizonyos reményének kiáltotta l érzék méltatlanul megsebzetteknek. Elhatározták tehát nemes Zágráb-és Körös-m gyéknék megírni — Varasdot, ismérve a' magyarhoz melegebb vonzódását, e' so ba nem foglalván — miképen a' magyar nyelvnek Horvátországban is terjedé ohajtvá ugyan, de mind a' mellett horvát testvéreiknek arra kényszerítettését so sem tűzve ki vágyul, e' tekintetben mindent a' honszeretet 's köz érdek megértése l fejlődéstől várnak; — azon megrohanásokra mindazáltal, piknek folyó évben is l zelmek viszonzását reméllőleg figyelmeztetik, 's kárhoztatásukra felszólítják a' l nemes megyét, — végre kéri őket — mi a' level fő ezéjja, miszerint Bánságot a' szl propaganda szövetséges tartományi közzé sorozni nem kétkedőket győzzék meg e ról: hogy e' megyében egy néposztály sem létezik, melly utálattal nem taszítná vi sza a' szláv egyesülést hirdetőket elvetemlül felhívását. E' vezérelt egyhangúlag 's ki lelkeséggel lön elhatározva, 's hozzá téve az is, hogy Torontal, Krassó és Bács n

gyék hasonló nyilatkozásokra szólítottassanak fel. Gyűlés folyt a szóba hozottak ismét a házasság-kötési viszonyokat érdeklő körlevelek. A RRék már mult gyűlésről e tárgyban ő felségéhez, kérve azok megsemmisítését 's kibocsátóji megbüntetését felírtak, ez úttal azonban tüzes és hosszú, de senkit szólási jogában nem gátló tanácskozás után, az érdeklött pásztori levelek nyomán történetesen minden egyes esetre nézve, az 1647. 14. t. cz. rendeletét határozták fogadhatba vétetni, e végre azon törvény értelmében különös törvényszéket nevezvén ki. Mindenek előtt a megyei püspök ő nagymaga a vallás gyakorlata iránt fenálló törvényekbe ütköző illy pásztori levele — jelenleg külföldön utazásatekintetéből négyezer 15 nap alatti visszavonására rendeltetett bíróság megintetni. V.

Heves - megyei közgyűlés. Előleg kitűzött közgyűlésünk f. dec. 14kén kezdődtek 's csak 19kén fejeztettek-bé. Hat nap alatt tartott ülésinket nagyobb részint Eger városa ügyei foglalták-el. Hogy az e tárgyi mult végzéseket megérteni lehessen, szükséges a nevezett város viszonyait néhány vonással érinteni. Ki honi történetünkben csak némileg is jártas, igen tudhatja: mily fontos szerep juttat Eger városának a nemzet megalapítására, főleg a honnak vésteteljes idejében. Nem egyszer víva ki Eger fényes győzelmeit a pusztító török hadon, míg elesett, bizonyítja ezt az 1553diki 25dik t.czikk, mely a jelesül vitézkedett, sebekkel megrakott és testökben megcsontított egrieknek, kik az egész ország javára voltak, közsegedelmet (minden jobbágy után 10 denárbeli országos jutalmat) rendel. A hőselektüknek elestüket is, mint megszabadulásukat fényes tettek bélyegzik, 's ezért I. Leopold a legnagyobb inségre jutott várost kir. városi szabadítékokkal ajándékozta meg; ezektől azonban hét év mulva ismét megfosztaték 's kölcsönös szerződés mellett az egri püspök birtokává lön. A már szerződésnél fogva is súlyos helyzete idővel majd elviselhetlenné lön, mi okból a városi közönség közel felszázad előtt a régi szabadítékok megnyeréseért folyamodott, mi akkoron részére meg is ígértetvén, minden szükségést megtön e dologra száz ezernyi költséggel. Ohajtott felszabadulását a város ugyan ez úttal nem nyerte meg; de részesült azon kir. kegyelemben, minélfogva egy 1838ik évben kelt k. végzés által elhatározottat sorsának, ha az a Fenesyfele szerződésben megalapítottnál terhesbnek találtatnék, javíttatása. A t. megye ezen k. rendeletnél fogva vizsgálatot teendő felszólítá Eger városát, hogy a mi az érintett szerződés meg nem tartásából eredett, vagy egyéb előbbi sorsánál súlyosb terheltesí volnának, azt kimunkálva terjesztené eszközzendő orvoslás végett a t. megyei e tárgyban kinevezett küldöttség elibe. E küldöttség elnöke az érintett sérelmek kimunkálására 's beadására mult 1838ki szeptember 4ét tűzte-ki; azonban a tanács némelly látszólag függő lelkületű tagjai a helyett, hogy a város ügyét elősegíteni ügyekoznének, inkább hátráltatva ez ügyben mitsem tettek. A városi közönség belátván az okot, elhatározá a legközelebbi tisztújítás alkalmakor részére kedvezőleg gondoskodni. A tisztújítás megtartaték 1839ki mart. 21kén, de a helyett, hogy a megyei határozathoz képest is általános tisztválasztás tartatott volna, csak részletes tartaték és pedig sérelmes, egyebeket mellözve annyiban, hogy Cs. J. a nyilvános többség ellenére megtartaték bírói székében. A v. közönség a sérelmet panasolni, valamint a fenebb érintett szerződési sérelmeket is kimunkálni ohajtván, közgyűlést kívánt tartatni, de bírása ezt tartani nem akart; 's miután a vár. ügyvéd és népszónok társaságában nagy számú lakos a megyei első alispánnál orvoslást keresőleg megjelenvén panaszainak írásbani beadására utasíttatás következtében ezt megtették, ezek közül némellyek a v. tanács és uradalom által mintegy lázítókul adattak-fel, 's a nevezett alispán által rögtön tartatott polg. törvényszék által megfenyítettésük határozaték. Az elítéltek legfelsőbb helyre folyamodván ótalomlevelet nyertek, 's egyszersmind meghagyték a ns megyének e tárgybani környülményes vizsgálatát. Sok volna itt elősorozni mindazt, mi ezek után Eger városában és ügyében történt, 's mellyek végre kir. biztosnak érkezését is vonták magok után; elég legyen itt a későbbiek megértésére előadni, hogy a ns megye 1839ki nov. 2kán tartott kisgyűléséből megparancsolta Eger vár. bírójának, hogy nyolcz nap alatt a városi elhanyagolt ügyek előmozdíthatása végett közgyűlést tartson. A bíró azonban a rendelt gyűlést meg nem tartá, minek következtében a ns megye által hivatalától megfosztaték. Az uradalom megyének az egri ügyekben tett eddigi határozatai ellen legfelsőbb helyen panaszt emelvén, e részben azon k. parancs érkezett: hogy Cs. J. hivatalába visszahelyeztessék, és az 1839ki nov. 2. 25 és 27ki m. végzések, mint a fenemlített apr. 25ki polg. törvényszék elveivel ellenkezők semmitessenek meg. Egyéb tárgyak között előfordult azon k. parancs, mellyben a delegált bíróság által az 1838ki restauratioi perben hozott költségekbeli marasztaló ítéletet rendeli ő Felsőge végrehajtatni; mire a RRék leginkább azon elvből indulva: hogy a büntető perekben költség-ítélésnek helye nincs, ő Felsőge felírás utján arra kéri: legyen kegyelmes ezen rendeletétől ellállani, 's aként ezen már csak a bírák napdíjai 's forspontozási költségei fejében több mint 20 ezer ftra hágó követelés megtérítése súlya alól az elmarasztaltakat, kiken a megítél károkat és bírságokat megvenni készek, feloldani. Ugyane napon érzékeny megindulást okozott megyénk egyik szolgabirójának a RRhez intézett azon panasza, hogy őt dec. 13ka éjjelén három köztisztjeletben tartatott megyei tag szobájába bocsátatásukat kívánva, egy közülük párbajra kihívá, 's miután a kihívott ezt elfogadni nem akará, töle elismerő-írás kívántatott, mellyet ez a kihívott mód szerint írni vonakodván, arczul veretett, bot- 's pipa-ütésekkel illette, miglen a megtámadók által elhagyatva kívülről ajtaja reá záratott; mire a RR. több tagbul álló nyomozó küldöttséget rendelének, melly foglalkozásához haladék nélkül kezdvén, e napig még semmi bizonyosnak nyomába nem jöhetett, elannyira, hogy többen tekintetbe vevén azt, miként a tett helye a megyeház tözsomszédságában levén, a szomszéd szobában kérdéses időben több mint 25 tagból álló társaság ébren mulatván, cselédség az egész háznál szinte ki 's bejárálva felszolgálván, a megverettnek ablaka a város legjárótabb utcájára nyilván, és mégis segedelmért, noha állított megverőji egy óra hosszánál tovább nagy torzsongások között versengettek vele, nem kiáltván; mind ezen körülmény

fontolatra vétele mellett, az egész vádat, mint megfoghatatlant, egészen más, hihető tisztválasztási pártédekből eredettnek, vagy épen más még eddig ki nem puhatolhatott kütfőből származottnak hiszik. 16kán a felebbi egri ügyet illető válasz-felirat ismét hosszúság vitára nyujta okot. 17, 18 és 19kén egyéb tárgyak között előfordultak: az uradalmak és Eger városa közti megöszült viszonyok elintézése végett ő fels. által k. kinevezett kir. biztos ur kívánóságához képest illető m. küldöttségek által a fenéreklett Fenesyfele szerződési sérelmek, adóvali súlyos terhelteségek, városi tisztviselők számára kidolgozott tiszti utasítások tárgyában benyujtott vélemények, mellyek közül különösen a szerződési sérelmek tárgyában magokat az illető érseki 's káptalani uradalmak ki nem hallgatottaknak állítván, a jelen volt küldöttségi tagok ellenben annak megtörténtét felfűdözvén, ezt követve az uradalmi ügyvédek által a város panaszos sérelmeinek valótlanúsága, a városi ügyvéd által ellenben azok valóságos léte vitattatván, élénk szóváltások közt több rendbeli ellen- és viszon-ellenmondás tétetett. Ezek után a katonai ujonczok kiállítására iránti utasítás 1000 példányban kinyomatni határozatott; 's a magyar játékszínre tett országos ajánlat és országgyűlési költségek kivetése tárgyában munkálandó küldöttség által az 1840ki legújabb törvények értelmében újabb kulcsnak hitalatti kidolgozása rendeltetett. — A poroszlói töltés tárgyában pedig, Bessenyőtől a rendszeres töltésnek jövő tavasszal ugyan csak Poroszló felé folytatása határozatott el.

Énekiskolai vizsgálat. A pestbudai hangászegyesületi énekiskola növendékeinek félesztendei nyilvános vizsgálatára jövő csütörtökön, január 7kén, reggeli 9 órakor tartatik Pesten a kisebb redutteremben, mellyre mind az énekiskolai t. cz. részvényesek, mind a hangászegyesületi tagok tisztelettel meghivatnak. Idegen és zenekedvelőknek szabad bemenet engedetik. — A hangászegyesületi igazgató választmány megbiztából. Mátray Gáb. s. k. énekiskolai igazgató.

(Kettős ritka szaporaság). Ns Gömör megye Tornalja helységében lakó Ivány András telkes jobbágy nője Jakab Borbála, mult nov. 20kán hármast ép, egészséges, 's fris gyermeket szült, kik is a szent vizen András, Borbála és Zuzanna nevet nyertek. Az anya most sokkal könnyebben szabadulathatott 's utána frisebben is érzi magát, mint első egy gyermekét szülte után. Az egycsemőt maga az anya, másikat egyik helybeli kegyes özvegy földesasszony, a 3dikát pedig a ns megye bérelt szoptató dajka által tápláltatja. Közli T. A. — Pesten Theréz-külvárosban mult dec. 24kén Macho Aloiz kontár - szabónak Schönangel Erzsébet hitvese szinte hármast gyermeket szült, mellyek Ádám, Mária és Éva nevet kaptak a keresztvizen. Wohldrann János lelkész minden könyörületes emberbarátot pénz-fejéruha-eleség vagy tüzelékfabeli segedelmezésre felszólít e szapora nemzedékekkel megáldott szegény szülék számára.

A mult sept. végén 90 éves korában elhunyt Almásy Ignác gr. Mint földesur sarkadi jobbágyság iránt mindenkor megkülönböztetett szeretetét vég elköltözésekor is nyilvánítani, 's nevét emlékeztetvél azoknak hálás szívökbe holta után is örökíteni kívánván: végintézetében a sarkadi határon termő, mindenemű Kilen czednek egy tized részét örök időre olly módon ajánlotta fel a sarkadi közönségnek, hogy az tiszta kezek 's gondos szorgalom mellett évenként kész pénzzé tétetvén, belőle egy ollyan gyámpénztár alapíttassék, melly minden köz, és nemes czélú segedelmezésre — millyek t. i. a sarkadi közönségnek erkölcsi 's polgári jobb létire sikerrel hatnak, állandó 's biztos forrásul szolgáljon. Mi dicsőült gróf jötevének porló részeire csendes nyugalmat, utódnak pedig, mint már teljes jogu földesurainknak, a dicsőültéhez hasonló hosszú 's boldog életet kívánva: legszivesebb köszönetünket 's hálaikat a haza előtt is nyilvánítani 's közre tenni mulhatlan kötelességünknek ismértük Sarkadon dec. 24kén 1840. A sarkadi közönség külső 's belső előjáróji. —

KÜLÖNFÉLE: A zemplényi közgyűlésben indítványoztatott hogy a m. évi nov. tisztválasztó közgyűlési események, és ezt követett eljárások miatt tiszti ügyészi per alá vett személyektől a szavazás az előhozott világos törvények ellenére tagadtatván meg, e sérelem enyésztenék el. Mellyre az elnök másodalispán előterjesztvén, mennyire ható következtetése lehetnek annak, ha a körülmények előbbi állása mellett is változás alá vétetnek a határozatok, ohajtotta, hogy ezen indítvány mellöztenék el, kijelentvén egy uttal, hogyha a RR az e feletti tanácskozást folytatni kívánják, miután a kérdés alatt forgókhöz vérségi kapocsnál fogva e tárgy elnöki végzésében részt nem vehet 's a hivatalára nézve legidősb főszbiró Szemere József is hasonló állásánál fogva szinte gátoltatnék, a törvényesen őt illető elnöki befolyást a hivatal során következő főszolgabiróra Füzesséry Ágostonra ruhazza által. Az ily Füzesséry Ágoston főszbiróra ruházott elnökség a megye RR által is törvényesen találtatván, közakarattal elfogadtatott, 's az indítvány érett megfontolása 's megvitatása után meggyőződván a RR arról: hogy a sarkalatos nemesi szabadság egy főrésze a gyűlésekben való szabadszólási 's tanácskozási jog levén, ettől egyszerű vád miatt törvényes kihallgatás 's törvényes ítélet nélkül senkit megfosztani nem lehetne, 's azon esetre, midőn valaki a bizodalombul folyó választás által nyert tiszti hivataltól följelentett vétsége miatt felfüggesztetik, a jelen esettel hasonló neműnek egyáltalában nem vétethetik, közakarattal elhatározaték: hogy a kérdés alatti fenytőper alá vett tagok eddigis gyakorlott ülési és szólási szabadságukkal tovább is minden háborítás nélkül szabadon élhessenek, 's a közkereset alá vételkor hivatalos tisztjeik folytatásától, melly által azonban a gyűlésekbeni ülés és szólási szabadság nem záratik el, felfüggeszthessék. — Pohorellán Szász-Coburg fejedelmi hg vashámozában egy hámos 12 esztendő fűj lakjába küldötte, hogy puszkáját hozná ki, a gyermek örömmel ment 's a fegyvert kezébe vevén, 18 eszt. testvérenje felé tartá, mondván, „most velem néni sokat ne figurázz!“ — Azonban a puska elsült, az ártatlan leányzó példás életét egy jaj! szóval elvégzé, szüleinek vigasztalhatatlan szomorúságokra, — a gyermeket a nehézség azonnal kitorpte 's azóta nagyobb részint járja. Illyen a szülei gondatlanság gyümölcse!! —

Ausztria.

(Ajánlat a színi költőknek). Bécsben Pokorny ur a bécsi józsefvárosi színház igazgatója és tulajdonosa köv. föltételeket ajánl a dramairóknak: „Minden költő, mielőtt a vizsgálaton átesett darabja, azért 50 pftot kap, továbbá a 41ik előadástól a 20kig a napi bevétel 3 pcentjét, aztán a 21dik előadásnál akár szakadt az meg, akár nem, a bevétel felét. Ha egymás után 30 nap adatik a darab, (a színész hirtelen megbetegültét, vagy más közbejött akadályt nem számítván) akkor a költő az 50 pfton, hármaskamaton, és félbevételén kívül, még 100 pftnyi különös tiszteletdíjkap; ha 40szer adatik, a 41dik előadás jövedelmének fele ismét a szerzőé. A darab el vagy nem fogadtatását legfőleg 4 hét alatt tudatják szerzőjével. — Mind a mellett, hogy a dolgok békés fordulatot vettek, itt különféle készülétek tesznek a hadsereg hatalmas lábra állíttatása végett, mit Franciaország nagy hadikészületinek tulajdoníthatni.

Franciaország.

(Utóhangok Napoleon temetéséről. Elegy.) Paris, dec. 19ikén: „Lapjaink folyvást csak Napoleonról irnak. A National többi közt ezeket mondja róla: „A sz. ilonai férfi olly fekete hajón jött, minők sasának szárnyai, 's füstölgő gőzöcsapat kíséretében rémes fölséggel uszva Szajna hajzain. Tompa álgyüüdvölzet hangzottepartokrul Napoleon elibe, Hugo Victorként hü ebek örvendező csaholása gyanánt szeretett urok visszatértekor, 's minden helységben, merre a gyász csapat elvonult, ezerszavu „Vive l'Empereur!“ hangzott, mintha a lelkesült nép azt várta volna, hogy a holt császár hatszoros koporsópánczélát szétrepesztendi. Courbevoieban 42 lábnyi magas görög templom emelkedék nyugpontul az óriási koporsó számára, hol kocsira tevék aztán a hatalmas császár maradványit. A gyász kíséretben Joinville hg harcziás külseje leginkább kitűnt; Bertrand tábornokot a rokonszenv legbuzgóbb kitörésivel üdvözlé a nép. A gyászkoocsit 16 pompás fejér mén húzá, 's a lovakat eszsz. színekbe öltözött szolgák vezeté. A l' Etoile diadalív alatt megállapodván a gyászkoocsi, e pillanat leggyönyörűbb színekét képeze a nagy hadvezér csontjai fölött. A kíséret egészen áthatottnak látszék azon 25 győzelem emlékezte által, mik azon diadalív falaiban megörökíték. Lehetetlen szóval kifejezni azon mély hatást, melyet e pillanat a sűrű néptömegben okozott. A nagy hadvezér diadalminak emléke alatt ismét föléledni látszék; a gyászkoocsi diadalhintóvá változék 's Napoleon fölötté látszék lengeni, a szerencsétlenség 's halál azon kiirthatlan fölséggel, mit arczán azok észrevettek, kik a kiásatás pillanatában sz. Honán jelen voltak. E pillanatban mondhatni, hogy Franciaország a waterlooi vesztest ismét föltámasztá korábbi dicsőségire, midőn halhatlan diadalminak emléke alá helyezé őt. A rokkantak laktanyája közelében a császár óriás lovagszobra áll, kormánypálczával, melynek végén jeles faragványu sas emelkedik. E szobrot Franciaország leghiresb királyinak 's vezérinek 32 szobra környezi; kár, hogy köztük Condé is szemlélhető, ennek nem kellene olly közel állni Napoleonhoz. A laktanya előtt a császári harcziások bénított nemes maradványi állottak két sorban, 's nincsen toll, mely képes lenne leírni azon rendkívüli megindulást, mit ez ősz bajnokok kitüntettek, midőn a „kis káplár“ koporsóját megpillanták. Könyük görgedeztek le a sebzaggatta arczokon 's majd mindnyájan térdre borultak a harcziisten tetemei előtt, ámbár ez épen nem egyezett meg kapott utasításaikkal. A gyászalkotvány igen pompás díszítvényü volt, 's kúpján a császári sas terjeszté ki szárnyait. Magosrul függő fekete szőnyegen ezüst himzetü következő szók valának olvashatók, Napoleon béketeit kiöltésztők: „Campo-Formio. Code Napoleon. A böcsületrend alapíttatása. Concordat. Az istentisztelet egyházi helyreállíttatása. A számkamra föllállíttatása. Luneville és Amiens. Ipar, kereskedés, földmívelés. Művészet 's tudomány. A francia bank föllállíttatása. Titkos tanács alapíttatása. A közrendészet. Közhasznu munkálatok. A rokkantak udvara előtti diadalív ellenben a harcziás dicsötteket ünnepélyesíté. Lefebvre, Augereau, Jourdan, Moncey, Soult, Kellermann és Massena arczképei közt Rastadt, Maestricht, Kehl, Weissenburg, Genua, Táborhegy, Montebello, Arcole, Montenotte, Lodi, Castiglione, Rivoli, egyiptusi gulák, Abukir és Heliopolis valának olvashatók. Jobbra Brune, Berthier, Ney, Oudinot, Suchet, Lannes, Bernadotte arczképei közt: San-Giuliano, Szmolenszk, Krasznoe, Osztrólenka, Mincio, Eylau, Regensburg, Danzig, Somo-Sierra, Loano, Millesimo, Dego és Tagliameno. Balról Davoust, Bessiéres, Gouvion-Saint-Cyr, Pérignon, Serrurier és Macdonald képei, alattok: Drezda, Eckmühl, Zürich, Moszkowa, Lützen, Bautzen, Ligny, Montmirail, Jena, Austerlitz, Ulm, Friedland, Eszling, Wagram, Hanau és Marengo. A király kísérete 18 hintóból állott. Este csodálkozva szélyedt el a nép, meg nem foghatván, mikép mulhatott el minden zendületi merény nélkül e fontos nap. A rokkantak szentegyháza folyvást nyitva áll a nagy közönség számára. Bertrand tábornok olly gyöngé volt, hogy nem bír személyesen Napoleon kardját a koporsóra tenni, hanem Gourgaudnak adá azt át. Megjegyzésre méltó, hogy Lajos Fülöp a császár kardját nem akará kezébe venni, mintegy rettege, hogy abból majd valamely harczi szellem szállandja meg őt. Midőn a gyászkoocsi üresen a diadalív felé haladt vissza, számos embercsoport tódult közelébe és szőnyeget csókolgatá. A kísérek azon megjegyzésre, hogy már nincsen a kocsin a császár teste, lelkesülten kiáltá a nép: „De rajta volt, 's ez nekünk elég!“ A béketer ezentul ismét Napoleontérnek fog neveztetni. A roueni érsek következő szókkal hívá a papságot a koporsó beszentelésire: „Uraim, siessünk a folyam partira, 's imádkozzunk mindnyájan azért, ki az isteni tisztelet számára ismét megnyitá a szent egyházakat.“ Montesquieu gr. 's Dumoulin báró, a császár volt parancsvivő tisztjei, Courbevoieba érkezvén térdre borultak Napoleon koporsója előtt. Ezeket számos más haditiszt 's köztvités követé, kik mind legnagyobb megilletődéssel kísérek a gyászkoocsi a koporsót. Legünnepélyes hatásu volt még azon pillanat, midőn a gyászkoocsi a rokkantak szentegyháza előtt megállapodván, két hírnök, nyakukon aranylánczsal, hangosan kiálták be e varázserejü szót: „L'Empereur!“ Az egész közönség mély esöndben emelkedék föl helyéről; a koporsót bevivék, 's az ősz bajnokok mindkét oldalon földre hajlított kardjaikat. Moncey tábornagy karikás-székben viteté

magát a szent egyházba, 's legnagyobb megindulással beszélék, hogy az agg 's beteges tábornagy 14 nap óta igen nagy aggálllyal viselték egészsége iránt. Naponkint kérdé a rokkantázi főorvost: „Életben maradok é 15ikeig?“ A gyásztisztelet után ő is a ravatalhoz viteté magát és szentelt vizet öntvén reá, e szókat mondá: „Most már meghalhatok!“ Moncey tábornagy 87 éves 's beteges. Milly nagy volt temetés napján a tolongás a főváros felé, onnan kiteszik, hogy csupán a pecqui és versaillesi vasuton 20 ezer ember kocsizott Parisba, még több pedig nem is kapott a kocsikon helyet. Midőn hétfőn a roueni gyorszekér Paris felé utnak akart indulni, hat utas helyett 7 foglalt helyet a kocsi hátuljában; a tolakodó 7ik utas egy óriási termetü angol utazó volt, ki igen határozottan kimondá, hogy akár van joga ott lenni, akár nincsen, ő a kocsiból nem távozik, mert különben teljességgel nem juthatna Parisba. Némi czivakodás után öszszeszorultak a francziák 's békén hagyák magokkal utazni a császár hamvai iránt olly nagy tisztelettel viseltető angolt. 2 férfi Parisban, azok közül, kik fatetőrül nézték a temést, onnan leestek, 's egyik azonnal meghalt; egy öreg katona pedig, ki egyik lábát Austerlitz előtt veszté el, 's most falábon sántikált a temetésre, olly szerencsétlenül esett el, hogy falábat öszszesuzá. A szegény vitéz könnyező szemekkel panaszkodék, hogy már most nem láthatja többé a nagy császárt, mire két ifju vállára emelé őt, 's olly helyre ülteté, honnan kényelmesen láthatá Napoleon koporsóját. Igen rosz néven veszik a kormányok, hogy Montholon tábornoknak nem adott engedélyt a temetésen megjelenésére, sőt inkább legnagyobb szemességgel őrizteté foghelyét. — Eddig naponkint mintegy 50 ezer ember tódult a rokkantak szentegyházába, mely dec. 24eig nyitva maradand a kíváncsiak számára. A király megjelenése a szentegyházban és eltávózása onnan olly titkosan történt, hogy környezői is alig veheték észre eltűntét. — A vendéi küldötség kérelmet intéze a miniszerelnökhöz, az iránt, hogy megyei fővárosuk ismét Napoleon nevet viselhesen, mikép alapítványi levelében ki van fejezve. — A szabadelmü sajtó egyhangulag állítja, hogy a miniszersegnek vagy le kell mondani, vagy a nemzetörseget föloszlatni, különben többé nem merészelheti azt ünnepi alkalommal sorba állítani a temetési fenyegető kiáltozások után. —

(Franciaország kardját akarja Europa mérlegébe vetni.) A Revue des-deux Mondes következő tanácsokat ad a kormánynak: „A július 15iki szerződést nélkülünk, sőt ellenünk hozták folyamatba. Ali most Egyiptus el-fogadja, minden mást visszaad, 's ezért általunk még nem ismert föltételek alatt örökös birhatását biztosítja számára Egyiptusnak. Lehető, hogy e tekintetben majd talán valami végszerződést fognak még Franciaország elibe terjeszteni; de vajjon tanácsos é, hogy Franciaország illy nélküle kötött 's végrehajtott szerződést erősítsen meg, 's neve aláírásával az angol-moszkva szövetséget helybenhagyja? Ugy hiszszük, nem! Elszigetelt helyzetbe hoztak bennünket; de tartsuk azt meg gyöngeség 's minden bosszankodás nélkül. Tegyenek amazok kedvök szerint, 's végezzék is ugy azt, mit nélkülünk kezdetek. Miért vesztünk el az elszigeteltség jótékonyágát 's határozási szabadságot? Miért mondjunk le e helyzet hasznairól, miután kárait eltűrtük? Mi haszna lenne Franciaországnak abból, ha most aláírását a többi hatalom mellé állítná? Ez sem érdekünknek, sem méltányosságunknak nem felel meg. Hagyjuk meg a dolgok folyását, 's bizzunk a jövődében, eseményekben, 's azon hatalmas erőben, mit tőlünk senki nem fog megtagadhatni. Franciaország csak olly szerződéshez járulhat, a mely Törökországot ünnepileg semlegi birodalomnak nyilatkoztatja, minő például Belgium és Schweiz 's mely a semleg megsértését Europa elleni harcziüzenetnek fogja tekinteni. Legbőlebb most, mit tehetünk, ha tengerészetünket félelmetes állapotba helyzetjük, 's hadsergünket 500ezer főnyire szaporítjuk. Ezt értjük mi a „fegyveres béke“ alatt, 's ezt fejezték ki a kamarák a válaszfóliat-vitatáskor; mi pedig tisztelettel fogadtuk azt el, mint Franciaország határozatát. Franciaország senki elibe nem dobja keztyűjét, sem makacs önféjűségéből általános háborut nem akar gerjeszteni. Franciaország csak békét ohajt. Ámde Franciaország egy birodalommal sincsen szövetségben; a júliusi Franciaország nem ismérheti föltre azon hidegséget és rosz indulatot, mit több kormány tanúsít ellenünk, 's nem hunyhatja be szeméit, midőn látja, mikép iparkodnak ellenünk nemzeteket 's kormányokat fölingerleni; végre, Franciaország azt is jól tudja, hogy a keleti tűz korán sincsen eloltva, hanem rövid idő mulva még magosbra lobbanand. Szent kötelességünk parancsolja tehát, hogy hatalmas haderőt állítsunk föl, mert eddig is csak azért bántak velünk méltatlanul, mivel tudták, hogy nem vagyunk sikeres ellenállásra fölfegyverkezve. A kormány csupán akkor bírhat erőteljes határozottsággal, ha minden pillanatban Europa mérlegébe vetheti Franciaország kardját. Ezt nemzeti életünk nemcsak kívánja, hanem parancsolja is.

Németország.

(Országgyűlési dolgok.) Lippe-Deimold, nov. 29. Országgyűlésünk dec. 2kán fog megnyitvatni 's feszülten várják azon határozást, melylyet a lemgoi polgárok dolgában fog hozni, kik azon sérelmök terjeszték országgyűlés elibe, hogy a városi tanács a közönség javait lelketlenül kezeli. E' folyamodást 500 polgár irta alá. — A malchini országgyűlés a kisajátítási törvényt a vasutakra is kiterjeszté. — A göttingai egyetemben az első félévben 704re ment a tanulók száma, kik közül hit-tudományt tanul 167, belőle 31 külföldi; törvényt 268, belőle 117 külföldi; orvosi tudományt 195, melyből 62 külföldi; philosophiát 74, belőle 21 külföldi. Husz év óta a göttingai egyetemben csak egy diák veszteté életét párviadalban. — Königsbergben Albrecht kevéssel ezelőtt 25 ezer tallért hagyott végintézetében hasonszenvi gyógyintézet állíttására, melynek kamatja 250 esztendeig tőkésítettvén akkor fognak kórház-építéshez, hol a betegeteket egyedül hasonszenvileg gyógyítandják. —